

OPĚRNÉ ZDI – POTOK TEMENEC

Biologický průzkum a posouzení vlivu záměru na zájmy ochrany přírody a krajiny
ve smyslu § 67 zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění

Objednatel

TERRA-POZEMKOVÉ ÚPRAVY, s.r.o.
Nemocniční 53, 787 01 Šumperk

Zhotovitel

Bohumír LOJKÁSEK, doc., RNDr., CSc.
Korunní 74, 709 00 Ostrava – Mariánské Hory

Duben 2019

ÚVOD

Posouzení předmětného záměru bylo provedeno na základě požadavku projektanta ze dne 4. 4. 2019. Cílem biologického průzkumu bylo zjistit druhovou skladbu fauny, jejichž jedinci nebo populace by mohli být stavebními zásahy do potočního koryta negativně dotčeni a posoudit možný negativní dopad záměru na dotčenou biocenózu a ekologické funkce vodního toku.

1. VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Zájmové území se nachází v korytě potoka Temenec, v seku vymezeném hraničními profily ř. km 1,504 – 1,880, v katastrálním území Dolní Temenice a Horní Temenice na okraji okresního města Šumperk v Olomouckém kraji.

2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZÁMĚRU INVESTORA

Účelem navržených stavebních aktivit je stabilizační a protipovodňové opatření v korytě vodního toku. Jedná se o odstranění a očištění sedimentů ze dna a stávajícího opevnění břehů v úseku 1,504 – 1,600 a o provedení podélné úpravy koryta Temence v úseku ř. km 1,600 – 1,880. Poškozené, nekapacitní a nestabilní koryto toku bude opevněno opěrnou zdí z betonového jádra s obkladním zdivem z LK na MC, kamennou rovinaninou z LK a stabilizačními pasy a prahem z LK. Celková délka úpravy koryta toku je 376,0 m z toho 280,0 m řeší opravu podélného opevnění toku. Průtočná kapacita nově upravovaného koryta je $Q_{20} = 4,25 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Stavba bude členěna na následující stavební objekty:

SO 01 Příprava staveniště, kácení

Bude provedeno kácení 61 ks stromů včetně pařezů a odstranění křovin a náletových dřevin do D 100 mm na celkové ploše 1000 m², včetně jejich pařízků. Kácení stromu D = 110 cm, včetně odstranění pařezu (na rozhraní parcel 1/2, 202 a 1326, k. ú. Horní Temenice). Větve a vyřezané křoviny budou zlikvidovány štěpkováním s následným odvozem vzniklého materiálu a jeho likvidací. Pařezy budou odfrézovány.

Na pravém břehu toku provedeno odstranění plotů s betonovými sloupky v délce 26 m (1,617 – 1,643) a s ocelovými sloupky v celkové délce 70 m (1,662 50 – 1,687; 1,690 – 1,718; 1,820 – 1,830). Na levém břehu bude odstraněn plot s ocelovými sloupky v délce 35 m (1,688 – 1,723) a v úseku 1,723 – 1,750 může během stavby vzniknout potřeba dočasně odstranit plot s ocelovými sloupky v celkové délce 30 m. V km 1,675 bude odstraněna dřevěná lávka a v km 1,686 bude odstraněna ocelová lávka pro pěší. Stávající poškozené nevhodné opevnění břehů (zdivo z LK na MC, zídky na sucho) budou vybourány.

SO 02 Úprava vodního toku

V rámci stavebního objektu dojde k odstranění sedimentů, očištění stávajícího opevnění, opravě opevnění, vybudování nového podélného opevnění, k rozšíření koryta a ke změně jeho trasy v úseku 1,780 – 1,880. Očištění a odstranění nánosů a sedimentů v úsecích LB, PB 1,504 00 – 1,590 00, dno 1,504 00 – 1,600 00 a dno 1,607 30 – 1,674 00 budou odstraněny sediment v rozsahu dle příčných řezů. V úseku PB 1,600 00 – 1,617 00 bude provedena oprava zdiva – 1 m³ a přespárování zdiva – 4m² a v úseku PB 1,658 50 – 1,662 50 bude provedeno přespárování zdiva v celém rozsahu opěrné zdi.

Všechna stávající vyústění odpadního potrubí do vodního toku na levém i pravém břehu zůstanou zachována a v případě potřeby prodloužena nebo zkrácena.

V km 1,634 50, 1,647 00, 1,674 00, 1,690 00, 1,710 00, 1,715 00, 1,730 00 budou vybudovány stabilizační kamenné pasy do dna pro zajištění nivelety dna. Stabilizační pasy budou provedeny z vyrovnaných kamenů hmotnosti 120 - 300 kg (30 %) a 300 - 500 kg (70 %). Minimální hloubka založení pasu do dna je 0,6 m. Před každým pasem bude provedeno zpevnění dna na délku 2,0 m záhozem z lomového kamene hmotnosti 100 kg stejnoměrné frakce, který bude přesypán materiálem ze dna.

V úseku 1,756 – 1,757 50 bude vybudován práh z lomového kamene výšky 0,3 m a šířky 1,5 m. Těleso stabilizačního prahu bude tvořeno z vyrovnaných kamenů hmotnosti nad 500 kg. Hloubka založení prahu do dna je min. 0,8 m. Kameny budou ukládány „na štět“ – nejdelší stranou do dna/břehu.

Pod tělesem prahu bude proveden stabilizační pas z vyrovnaných kamenů hmotnosti 120 - 300 kg (30 %) a 300 - 500 kg (70 %). Minimální hloubka založení pasu do dna je 0,6 m. Pod stabilizačním pasem bude provedeno zpevnění dna záhozem z lomového kamene hmotnosti do 100 kg. Bude se jednat o velice hrubý zához z kamene o rovnoměrných rozměrech (délka/hloubka/šířka), tak aby byla vytvořena zdrsňená plocha dna, která bude přesypána a bude bránit zahlubování.

3. CHARAKTERISTIKA STANOVIŠTNÍCH PODMÍNEK

Předmětný úsek vodního koryta potoka Temenec se nachází v intravilánu města Šumperka, místní části Temenice v úseku km 1,504 – 1,880. V uvedeném úseku jsou břehy potočního koryta lokálně opevněny, převážně však nesystematicky a nestabilně. Jedná se o jediné kamenné zídky nebo jejich zbytky u nemovitostí, beton, v korytě jsou umístěny různé odpady. Po celé délce zájmového úseku toku jsou do koryta zaústěny splaškové kanalizace, které způsobují silné organické znečištění. Od km 1,880 směrem proti proudu již břehy nenavazují na stavební objekty a přecházejí ve volně zatravněné pozemky. V době průzkumu se šířka vodou

omývaného dna pohybovala v rozmezí 0,4 – 0,6 m. Dnový substrát potoka je v omývané části tvořen hlinitopísčitými sedimenty a v úsecích s větším sklonem a bystřinným prouděním štěrkem o zrnitosti do 0,1 m. Navazující, nad vodu vystupující a bylinnou vegetací porostlé jemnozrné sedimenty dosahovaly mocnosti až 0,5 m a šířky 3 m.

Výjimku v monotónním charakteru vodního prostředí úseku je profil kamenného prahu o rozdílu hladin 0,4 m a hloubce vody 0,6 m, kde je vytvořena hlubší tůň o šířce 2 m.

V zájmovém úseku se nachází lokální porosty keřovitých dřevin i vzrostlé a biologicky hodnotné dřeviny, zejména lípa srdčitá, olše šedá a vrba křehká s průměrem kmene nad 0,5 m. /krytová kapacita vodního prostředí je dobrá pro bentické organismy a raby do celé délky cca 0,2 m. V důsledku znečištění protékající vody odpadními vodami jsou však podmínky pro vodní faunu silně degradovány a oživení potoka v zájmovém úseku je velmi sporadické.

Zvláště chráněná území

Hodnocený úsek příslušného vodního toku se nenachází ve zvláště chráněném území ani na něj přímo nenavazuje.

Územní systém ekologické stability

Potok Temenec v zájmové trase neplní přirozenou funkci biokoridoru pro vodní organismy ve směru proti proudu v důsledku narušení vodního kontinua kamenným stupněm, který není pro vodní organismy migračně prostupný. Vodní prostředí potoka si následkem silného znečištění nezachovalo ani funkci lokálního biocentra pro většinu tam původně žijících druhů organismů, včetně makrozoobentosu a obratlovců. Terestrická část vodního koryta má po stránce ekologické rovněž velmi nízkou hodnotu pro svoji uzavřenost, stísněnost a bezprostřední kontakt s ploty a zdmi budov.

4. METODIKA PRŮZKUMU

Průzkum makrozoobentosu a ichtyofauny byl proveden elektrolovem v celém podélném profilu zájmového úseku s přesahem 100 m na každou stranu vymezeného podélného profilu. V době terénního šetření byl nízký průtok vody bez zákalu, takže podmínky umožňovaly objektivní posouzení výskytu jednotlivých druhů ichtyofauny, jejich velikostní struktury a případnou přítomnosti dalších druhů živočichů, vázaných na vodu koryta toku. Vzhledem k ročnímu období bylo možné provést podrobné posouzení terestrické části ve vztahu k hnízdním možnostem zvláště chráněných druhů ptáků a výskytu pobytočných znaků zvláště chráněných druhů savců vázaných na vodní toky.

5. VÝSLEDKY PRŮZKUMU

Raci

V hodnoceném úseku nebyl zjištěn výskyt raka říčního (*Astacus astacus*). V daném případě je zjevnou příčinou pravděpodobně nevodná jakost vody, která je zejména za nízkých průtoků důsledkem vypouštění splaškových vod přímo do potoka.

Mihulovci

Hodnocený vodní tok nemá vhodné podmínky pro výskyt mihulovců.

Ryby

V zájmovém úseku vodního toku nebyl zjištěn výskyt ryb. Příčinou je s vysokou pravděpodobností rovněž nevhodná jakost vody.

Obojživelníci

V celém zájmovém úseku náhonu nebyl během průzkumu zjištěn výskyt obojživelníků.

Plazi

V hodnocené trase nebyl v době průzkumu zjištěn výskyt plazů, ač habituální, zejména úkrytové podmínky v rozpadajících se částech břehového opevnění by mohly např. užovce obojkové vyhovovat. Nepotvrzení výskytu daného druhu živočicha během jednorázového průzkumu sice nemusí znamenat jeho tamní absenci, avšak v daném případě není výskyt pravděpodobný zejména z důvodů nízké potravní nabídky.

Ptáci

Během průzkumu bylo zjištěno, že v korytě potoka se vyskytuje pouze konipas bílý (*Motacilla alba*), při čemž není vyloučeno, že v některé poškozené opěrné zdi hnízdí. Hnízdění však ani po zevrubné prohlídce potvrzeno nebylo.

Savci

V zájmovém úseku nebyl zjištěn výskyt savců, kteří by mohli být realizací záměru negativně dotčeni. Na základě zhodnocení potravních a prostorových podmínek v potočním korytě lze zcela vyloučit trvalý výskyt vydry říční a bobra evropského, tedy druhů, jejichž jedinci jsou na koryta vodních toků vázání výskytem nebo potravě.

6. PŘEDPOKLÁDANÉ VLIVY ZÁMĚRU NA DOTČENOU BIOCENÓZU

Na základě vyhodnocení výsledků provedeného průzkumu a obsahu posuzovaného záměru, soudím, že v daném případě není pravděpodobné, aby stavby, opěrných zdí, dnových pásů a kamenného prahu, jakkoliv významně negativně zasáhly dotčenou biocenózu potoka.

7. NÁVRH OPATŘENÍ K MINIMALIZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZÁMĚRU NA ŽP

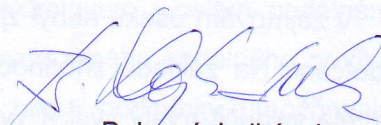
V případě rozhodnutí o umožnění realizace záměru se vzhledem k zjištěnému aktuálnímu stavu dotčené biocenózy jeví jako vhodné, provádět zásahy v průtočném profilu toku tak, aby byl na nejnížší možnou míru omezen zákal vody a nedocházelo tak k ohrožení jedinců ryb, jejichž výskyt v níže položených úsecích toku nelze vyloučit. V daném případě jde tedy o převádění vody přes dílčí pracoviště obtokem, nebo mobilním potrubím tak, aby výkopy pro paty zdí a kamenné pásy byly mimo proudící vodu.

8. ZÁVĚR

Na základě informací investora a zvážení všech průzkumem zjištěných okolností je zřejmé, že hodnocený záměr lze realizovat, aniž by narušil nebo snížil ekologicko-stabilizační funkci daného vodního toku a byl významným negativním zásahem do biotopu a populací zvláště chráněných druhů živočichů, či jinak nežádoucím způsobem ovlivnil biocenózu toku. Z hlediska rozsahu zásahu do podélného profilu potoka jde úsek relativně dlouhý, ale s ohledem na sevřenost koryta mezi domy, zídkami a zahradami nemůže dojít k dalším nežádoucím změnám z hlediska morfologického ani hydrodynamického. Rovněž ekologická a krajinářská újma v daném hustě zastavěném prostředí nehrozí.

Z biologického hlediska usuzuji, že dopady záměru na zájmy ochrany přírody a krajiny nebudou závažné a není je proto nutné dále posuzovat a hodnotit ve všech náležitostech podle Vyhlášky č. 142/2018 Sb.

V Ostravici 12. 4. 2019

Bohumír Lojkásek

Doc. RNDr. Bohumír LOJKÁSEK, CSc.
vodní ekosystémy
zoologie obratlovců, ichthyologie
Korunní 74
709 00 Ostrava - Mariánské Hory
IČO: 64982050